

EUROPA-KOMMISSIONEN

Bruxelles, den 21.5.2012
COM(2012) 226 final

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET,
DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG
REGIONSUDVALGET**

**Første trin i gennemførelsen af EU-rammen for de nationale strategier for romaernes
integration**

{SWD(2012) 133 final}

DA

DA

MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET, DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG REGIONSUDVALGET

Første trin i gennemførelsen af EU-rammen for de nationale strategier for romaernes integration

1. INDLEDNING

Romaernes¹ situation har de senere år fået stadig større politisk opmærksomhed i Europa. Romaerne, der er Europas største mindretal på ca. 10-12 mio. mennesker, er meget ofte ofre for racisme, forskelsbehandling og social udstødelse, og de lever i dyb fattigdom og har ingen adgang til sundhedsvæsenet og ordentlige boliger. Mange romakvinder og -børn er ofre for vold, udnyttelse og menneskehandel², også i deres egne samfund. Mange romabørn løber rundt på gaderne i stedet for at gå i skole. Manglende uddannelse og forskelsbehandling på arbejdsmarkedet har ført til høj arbejdsløshed og manglende erhvervsaktivitet blandt romaerne eller givet dem ringe, lavt kvalificerede og dårligt betalte job. Det medfører et tab af potentiale, hvilket gør bestræbelserne for at sikre vækst endnu sværere³. En bedre integration af romaerne er derfor både en moralsk og en økonomisk nødvendighed, som desuden vil kræve en mentalitetsændring hos flertallet af såvel befolkningen som medlemmerne af romasamfundene.

Det er medlemsstaterne, der har hovedansvaret for og kompetencer til at ændre på situationen for marginaliserede befolkningsgrupper, så det er først og fremmest dem, der skal gøre en indsats for at støtte romaerne. For at hjælpe dem med at tackle denne situation har EU stillet en lang række juridiske, politiske og finansielle instrumenter til rådighed. Selv om de specifikke nationale omstændigheder, behov og krævede løsninger varierer væsentligt på tværs af Europa, kræver de fælles værdier som fri bevægelighed og grundlæggende rettigheder samt de fælles mål for politisk stabilitet, økonomisk velstand, social samhørighed og solidaritet mellem medlemsstaterne, at EU spiller en rolle i strategierne til fremme af integrationen af romaer. Derudover har den vedvarende udfordring, det er fuldt ud at integrere romaer, der er EU-borgere i deres samfund, direkte indvirkning på EU's relationer med tredjelande i bredere forstand, f.eks. hvad angår de visumkrav, nogle af disse stiller til statsborgere i visse medlemsstater⁴.

¹ Begrebet "roma" bruges her og af en række internationale organisationer og repræsentanter for grupper af romaer i Europa til at henvise til forskellige grupper (f.eks. roma, sinti, kalé, sigøjner, romanichel, boyash, ashkali, Egyptian, yenish, dom og lom) og det rejsende folk, uden at der ses bort fra disse gruppers særlige karakteristika og forskelle i livsstil og situation.

² Europols trusselsvurdering af organiseret kriminalitet 2011, s. 26.

³ "Economic costs of Roma exclusion", Verdensbanken, april 2010:
http://siteresources.worldbank.org/EXTROMA/Resources/Economic_Costs_Roma_Exclusion_Note_Final.pdf

⁴ F.eks. har Canada udtrykt bekymring over det stigende antal asylansøgninger, landet modtager fra statsborgere fra visse medlemsstater.

Europa-Kommissionen vedtog derfor den 5. april 2011 en EU-ramme for de nationale strategier for romaernes integration frem til 2020⁵, hvori medlemsstaterne opfordres til at udarbejde eller ændre deres nationale strategier for romaernes integration⁶ med henblik på mere effektivt at tackle problemet med romaernes inklusion og derved mærkbart at forbedre situationen inden udgangen af dette årti. EU's stats- og regeringslederes godkendelse af EU-rammen⁷ viste, at romaernes inklusion er ved at få høj prioritet i alle medlemsstater trods den økonomiske og finansielle krise.

Formålet med EU-rammen er at hjælpe medlemsstaterne med mærkbart at ændre romaernes liv ved at ændre strategien for deres inklusion. Forskelsbehandling på grundlag af racemæssig eller etnisk baggrund på områderne uddannelse, beskæftigelse, sundhed og bolig samt på andre områder er allerede forbudt i henhold til EU-retten, men lovgivning alene er ikke tilstrækkeligt. Det er nødvendigt, at medlemsstaterne udarbejder og gennemfører en integreret og bæredygtig strategi, der kombinerer indsatsen på forskellige områder, herunder uddannelse, beskæftigelse, sundhed og bolig.

Med EU-rammen rejses spørgsmålet om romaers inklusion for første gang på EU-plan, og det knyttes tydeligt til Europa 2020-strategien⁸. Den vedvarende økonomiske og sociale marginalisering af romaerne er af direkte relevans for strategien. Tre ud af fem mål i Europa 2020-strategien er direkte knyttet til målene i EU-rammen for romaernes inklusion, nemlig bekæmpelse af fattigdom og social udstødelse, øget beskæftigelse, mindskelse af antallet af romaer, der forlader skolen tidligt, og forøgelse af antallet af dem, der får en videregående uddannelse. For en række medlemsstater med en større romabefolkning vil det betyde, at de for at gøre tilstrækkeligt mange fremskridt hen imod målene for beskæftigelse, social inklusion og uddannelse i Europa 2020-strategien er nødt til eksplicit og hurtigt at tage fat på at ændre romaernes situation.

EU-midler (navnlig fra strukturfondene) kan udgøre et effektivt middel til at forbedre dårligt stillede gruppers socioøkonomiske situation, f.eks. romaernes, men en for lille andel af de 26,5 mia. EUR, der er afsat til støtte for medlemsstaternes indsats på området social inklusion i tidsrummet 2007-2013, er kommet dårligt stillede romasamfund til gavn.

Europa-Kommissionen har forpligtet sig til at vurdere de nationale strategier for romaernes integration og til at rapportere til Europa-Parlamentet og Rådet, hvilket er formålet med denne meddelelse. Kommissionen tager i sin vurdering også hensyn til den lange række af bidrag fra civilsamfundet og andre berørte parter og de bidrag,

⁵ Meddelelsen fra Kommissionen "En EU-ramme for de nationale strategier for romaernes integration frem til 2020" (KOM(2011) 173 endelig af 5.4.2011). Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg bakker i sin udtalelse om social myndiggørelse og integration af romaer i Europa (CESE 998/2011 af 16.6.2011) og Regionsudvalget i sin udtalelse om en EU-ramme for de nationale strategier for romaernes integration frem til 2020 (CdR 247/2011 af 14.12.2011) stærkt op om EU-rammen.

⁶ I denne meddelelse forstås ved "strategi" både integrerede sæt af politiske foranstaltninger og strategier.
⁷ Konklusionerne af Det Europæiske Råds møde (EUCO 23/11) den 23.-24.6.2011, der fulgte efter Rådets (EPSCO) konklusioner om EU-rammen for de nationale strategier for romaernes integration frem til 2020 (10665/11 af 19.5.2011).

⁸ http://ec.europa.eu/europe2020/index_en.htm

der indkom i forbindelse med det ekstraordinære møde i den europæiske platform for integration af romaerne, der blev holdt i Bruxelles den 22. marts 2012.

Vedtagelsen af de nationale strategier for romaernes integration vil være med til at gøre en reel forskel i romaernes liv. I næste fase skal indsatsen fokusere på gennemførelse af strategierne på grundlag af handlingsplaner med specifikke foranstaltninger, der står i et rimeligt forhold til målene for inklusionen af romaerne, og den skal understøttes af en tydelig tidsplan og passende midler.

2. VURDERING AF DE NATIONALE STRATEGIER

I marts 2012 havde alle medlemsstater fremlagt en national strategi for romaernes integration eller et tilsvarende sæt politiske foranstaltninger inden for rammerne af deres bredere politikker for social inklusion. Nogle af dem havde valgt at ændre deres eksisterende strategier i lyset af EU-rammen, mens andre havde udviklet deres første nationale strategier. De nationale strategier varierer afhængigt af romabefolkningens størrelse og de udfordringer, medlemsstaterne skal tackle⁹.

Kommissionen fokuserede i sin vurdering på: en evaluering af medlemsstaternes strategier på de fire hovedområder uddannelse, beskæftigelse, sundhedsvæsen og bolig, medlemsstaternes måde at tackle de strukturelle krav på (samarbejde med civilsamfundet og de regionale og lokale myndigheder, overvågning, bekæmpelse af forskelsbehandling og oprettelse af nationale kontaktpunkter) og spørgsmålet om finansiering. I hvert afsnit angives det i et oversigtsskema, hvilke medlemsstater der har fremsat forslag til specifikke foranstaltninger som krævet i henhold til EU-rammen¹⁰. De medlemsstater, der ikke er opført på listerne, har ikke givet meddelelse om sådanne foranstaltninger og er, hvis det er relevant for deres romabefolkning, nødt at tage fat på disse spørgsmål.

På grundlag af vurderingen fastsættes der i hvert afsnit et sæt politiske henstillinger vedrørende de prioriteter, som medlemsstaterne i højere grad bør sigte mod afhængigt af deres nationale situation for derved at opfylde deres forpligtelser. Disse politiske henstillinger bør integreres i den overordnede ramme til bekæmpelse af fattigdom og eksklusion.

⁹ Malta har ikke vedtaget en national strategi for romaernes integration, da der ikke findes en romabefolkning af betydning på dets område.

¹⁰ Oversigtsskemaerne på de fire politikområder vedrører konsekvent to forhold, nemlig **mål**, dvs. om strategierne omfatter det generelle EU-mål på et givet område som fastsat i EU-rammen, og hvorvidt der heri fastsættes konkrete, specifikke og kvantificerbare mål, og **foranstaltninger** (både generelle og specifikke for romaer).

2.1. DE FIRE NØGLEOMRÅDER

a) Uddannelse

EU's mål er at sikre, at alle romabørn mindst afslutter undervisningen på primærtrinnet og har adgang til uddannelser af høj kvalitet¹¹.

Alle medlemsstater erkender betydningen af uddannelse, og de fleste af dem har fastsat mål, der generelt går videre end til minimumsstandard (afslutning af undervisningen på primærtrinnet) som fastsat i EU-rammen, og som dækker et bredt spektrum af uddannelser fra førskoleundervisning¹² til undervisning på sekundærtrinnet og endog videregående uddannelser.

I henhold til de nationale lovgivninger skal alle børn i den skolepligtige alder i EU følge undervisning. En nylig undersøgelse foretaget af Agenturet for Grundlæggende Rettigheder viste imidlertid, at mindst 10 % af romabørnene i alderen 7-15 år ikke går i skole¹³. Da det er første skridt til at erhverve grundlæggende færdigheder, skal medlemsstaterne stræbe efter at øge andelen af romabørn, der går i skole. For at øge antallet af romabørn, der afslutter undervisningen på primærtrinnet, skal medlemsstaterne øge antallet af børn, der er omfattet af førskoleundervisning og pasning, forbedre lærernes og formidlernes uddannelse samt øge romabørnenes inklusion i den almindelige skole.

I adskillige medlemsstater er der planlagt foranstaltninger, der skal mindske antallet af romabørn, der forlader skolen på sekundærtrinnet, mens nogle medlemsstater har planlagt at øge romaernes deltagelse i videregående uddannelse.

¹¹ EU's mål for integrationen af romaerne blev fastsat i meddelelsen om en EU-ramme for de nationale strategier for romaernes integration frem til 2020 (KOM(2011) 173 endelig af 5.4.2011).

¹² "Preventing Social Exclusion through the Europe 2020 strategy - Early Childhood Development and the Inclusion of Roma Families" – officiel rapport fra den europæiske platform for integration af romaerne under det belgiske formandskab udarbejdet af UNICEF og det europæiske sociale observatorium i samarbejde med den belgiske føderale tjeneste for planlægning på området social integration, 2011. <http://www.ecdgroup.com/pdfs/Preventing-Social-Exclusion.pdf>.

¹³ Det fremgik af undersøgelsen, at mindst 10 % af romabørnene i alderen 7-15 år i Grækenland, Rumænien, Bulgarien, Italien og Frankrig ikke gik i skole. De befandt sig enten stadig på førskoletrinnet, var endnu ikke startet i skolen, havde skippet det pågældende skoleår, var helt holdt op med at gå i skole eller arbejdede allerede. Det var først og fremmest tilfældet i Grækenland, hvor mere end 35 % af romabørnene ikke går i skole ("The situation of Roma in 11 EU Member States; Survey results at a glance", Agenturet for Grundlæggende Rettigheder, Verdensbanken, De Forenede Nationers udviklingsprogram, 2012).

Foranstaltninger for at øge romabørns uddannelsesniveau

Foranstaltninger, der kræves i henhold til EU-rammen	Medlemsstater, der har truffet foranstaltninger ¹⁴
Godkendelse af det generelle mål	BE, BG, CZ, DK, DE, EE, IE, EL, ES, IT, CY, LV, LT, LU, HU, AT, PL, PT, RO, SI, SK, FI, UK
Konkrete mål for at mindske uddannelseskløften	BE, BG, CZ, EL, ES, IT, CY, LU, HU, AT, PL, PT, RO, SI, SK, FI, UK
Større adgang til førskoleundervisning og børnepasningsmuligheder af høj kvalitet	CZ, EL, ES, IT, CY, LV, HU, AT, PL, PT, RO, SI, SK, FI
Foranstaltninger, der skal sikre, at romabørn som minimum afslutter undervisningen på primærtrinnet	BE, BG, DE, EE, IE, EL, ES, FR, IT, LV, LU, HU, NL, PT, RO, SI, SK, FI, SE, UK
Mindskelse af antallet af elever, der forlader skolen på sekundærtrinnet	BG, CZ, IE, EL, ES, FR, IT, HU, AT, PL, PT, RO, SK, FI, UK
Forøgelse af antallet af unge, der får en videregående uddannelse	CZ, ES, IT, HU, PT, FI
Foranstaltninger, der skal forhindre segregation	CZ, EL, ES, HU, PL, RO, SK
Støtteforanstaltninger	BE, CZ, EE, IE, ES, IT, CY, LV, LT, HU, AT, PL, PT, RO, SI, SK, FI, SE, UK

Flere medlemsstater har truffet supplerende støtteforanstaltninger såsom undervisning og uddannelsesprogrammer på romani, undervisningsstøtteprogrammer såsom undervisningsstøtte efter skoletid eller klasser for unge, der får en ny chance, forældreundervisning, herunder formidling af oplysninger, og bevidstgørelse om betydningen af uddannelse.

Eksempler på foranstaltninger til fremme af romaernes inklusion på uddannelsesområdet

Slovenien forsøger gennem inddragelse af romaer som assistenter og formidlere at få romabørn ind i uddannelsesprocessen (førskoleundervisning) så tidligt som muligt. Gennem en forbedret uddannelse af underviserne og flere støttenetværk inden for undervisning vil antallet af romabørn, der fuldfører den almindelige undervisning, blive betydeligt forbedret (i Ljubljana afslutter i gennemsnit 54,3 % af eleverne undervisningen på sekundærtrinnet, mens tallet for romaerne er på 18,7 %). Desuden lægges der vægt på fremme af romaernes kultur og kulturarv.

Spanien er ved at indføre nye formidlingsprogrammer med henblik på at mindske antallet af elever, der forlader skolen tidligt, eller som bliver væk fra undervisningen (inden for undervisningen på primærtrinnet er målet at mindske tallet fra 22,5 % i dag til 15 % i 2015 og 10 % i 2020).

Kauhajoki-modellen i **Finland** er baseret på tre undervisere med romabaggrund. En førskolelærer yder støtte til børn og familier, der deltager i undervisningen i børnenes tidligste barndom, en assistent yder støtte til elever med særlige behov, og en sagsbehandler støtter yngre voksne i deres videreuddannelse og jobsøgning.

¹⁴ Medlemsstaterne er medtaget, hvis der i deres respektive strategier henvises til den type foranstaltninger, der er nævnt i tabellen.

Derudover nævnes det i en lang række dokumenter, at der ydes støtte til undervisning i romaernes kultur og historie inden for rammerne af de almindelige læseplaner. Generelt understreges det i de fleste strategier, at det er nødvendigt med en bedre forståelse af kulturen for at bekæmpe stereotype forestillinger.

Medlemsstaterne opfordres til som en del af en integreret strategi at prioritere følgende på uddannelsesområdet:

- at fjerne segregation i skolen og misbrug af særundervisning
- fuldt ud at håndhæve den almindelige skolepligt og fremme faglig uddannelse
- at øge antallet af børn, der er omfattet af førskoleundervisning og pasning
- at forbedre lærernes uddannelse og skoleformidling
- at øge forældrenes bevidsthed om betydningen af uddannelse

b) Beskæftigelse

EU's mål er at mindske beskæftigelseskløften mellem romaer og resten af befolkningen¹⁵.

Alle medlemsstater erkender behovet for at mindske beskæftigelseskløften mellem romaer og ikke-romaer. For at gøre det er det nødvendigt at fremme en integreret strategi i alle medlemsstater, navnlig i dem, der har en stor romabefolkning, eller hvor beskæftigelseskløften er særlig stor. Derudover bør der iværksættes aktive politikker¹⁶ for inklusion rettet mod romaerne. For at opnå håndgribelige resultater er det desuden nødvendigt, at medlemsstaterne beskriver deres mål på en måde, der er kvantificerbar og understøttet af tydelige grundlæggende data, således at det er muligt at kontrollere, at der sker fremskridt.

Navnlig i de medlemsstater, der har en høj andel romaer, bor denne gruppe hovedsageligt i landområder. I disse medlemsstaters strategi skal der tages hensyn til den geografiske fordeling, og der skal indkredses passende aktiviteter (både i og uden for landbrugssektoren), som romaerne kan deltage i, og som sikrer dem reelle muligheder for beskæftigelse.

Foranstaltninger for at øge romaernes deltagelse på arbejdsmarkedet

Foranstaltninger, der kræves i henhold til EU-rammen	Medlemsstater, der har truffet foranstaltninger
Godkendelse af det generelle mål	Alle medlemsstater
Konkrete mål for at mindske beskæftigelseskløften	BG, CZ, EL, ES, FR, HU, PL, PT, RO, SI, SK, FI

¹⁵ I de fleste medlemsstater var antallet af romaer, der sagde, de var arbejdsløse, mindst dobbelt så stort som antallet af ikke-romaer, der var arbejdsløse. I Italien, Tjekkiet og Slovakiet sagde op til fire eller endog fem gange så mange romaer i forhold til ikke-romaer, at de var arbejdsløse ("The situation of Roma in 11 EU Member States; Survey results at a glance". Agenturet for Grundlæggende Rettigheder, Verdensbanken, De Forenede Nationers udviklingsprogram, 2012).

¹⁶ Kommissionens henstilling 2008/867/EF om aktiv integration af mennesker, som er udstødt fra arbejdsmarkedet (EUT L 307 af 11.18.2008, s. 11).

Generelle foranstaltninger inden for rammerne af princippet om ligebehandling for at mindske beskæftigelseskløften	DK, DE, EE, IE, FR, CY, LV, LU, NL, AT, PL, SE
Supplerende eller specifikke foranstaltninger for romaer ¹⁷	BG, CZ, IE, ES, HU, AT, PT, RO, SI, SK, FI, SE
Adgang til mikrolån Embedsmænd i den offentlige sektor Individualiserede tjenester	IE, EL, ES, FR, IT, HU, PT, RO, SK, FI IE IE, IT, HU, PT, RO, FI, SE
Integreret strategi	BG, CZ, ES, HU, SI, SK, FI, UK

Kun nogle medlemsstater har truffet de foranstaltninger, der foreslås i EU-rammen såsom at give adgang til mikrolån, beskæftige kvalificerede embedsmænd i den offentlige sektor og sikre individualiserede tjenester og formidling. Adskillige medlemsstater har planlagt andre specifikke foranstaltninger for at sikre, at romaer ikke forskelsbehandles, hvad angår adgangen til arbejdsmarkedet, herunder f.eks. faglig uddannelse og oplæring på jobbet eller lettere adgang til børnepasning. Flere medlemsstater har også planlagt foranstaltninger ud over dem, der foreslås i EU-rammen.

Eksempler på foranstaltninger til fremme af romaernes inklusion på beskæftigelsesområdet

Spanien sigter mod at øge beskæftigelsesgraden i romabefolkningen fra 44 % (i 2011) til 50 % i 2015 og 60 % i 2020 ved at fastsætte specifikke mål for beskæftigelsesgraden blandt romakvinder. Programmet skal fremme de nødvendige kvalifikationer og samtidig lette adgangen til almindelige uddannelsesprogrammer med henblik på beskæftigelse.

Østrig arbejder på at gøre det lettere for unge romaer fra Østrig og fra indvandrersamfund at få adgang til arbejdsmarkedet ved hjælp af det udvidede Thara-projekt, der omfatter arbejde i marken, coaching og uddannelse. Det tidligere Thara-projekt (2011-2012) fokuserede på indenlandske og indvandrede romaers adgang til beskæftigelse og støttede 107 romaer og 56 deltagere fra den offentlige forvaltning og civilsamfundet. Det nuværende projekt, der bygger på resultaterne af det foregående projekt, sigter mere specifikt mod at sikre integrationen på arbejdsmarkedet, herunder støtte til selvstændig erhvervsvirksomhed.

Bulgarien sigter mod at øge antallet af romaer, der er i beskæftigelse i 2015, hovedsageligt med støtte fra ESF, ved at afholde uddannelseskurser for mere end 28 000 romaer, der er arbejdsløse eller i arbejde, for at forbedre deres beskæftigelsesegnethed og kvalifikationer og ved at uddanne 1 500 personer inden for ledelse og iværksættervirksomhed.

At øge antallet af romaer, der er på arbejdsmarkedet i medlemsstater med store romabefolkninger, vil give tydelige økonomiske fordele, navnlig i økonomiske krisetider.

Medlemsstaterne opfordres til som en del af en integreret strategi at prioritere følgende på beskæftigelsesområdet:

- **at tilbyde skræddersyet bistand til jobsøgning og arbejdsformidling**
- **at støtte overgangsordninger for offentlige arbejder kombineret med uddannelse samt sociale virksomheder, der beskæftiger romaer eller**

¹⁷

De specifikke foranstaltninger har til formål at sikre, at romaer ikke forskelsbehandles, hvad angår adgangen til arbejdsmarkedet, herunder f.eks. faglig uddannelse og oplæring på jobbet, mægling og lettere adgang til børnepasning.

<p>leverer særlige ydelser til romaebefolkningen</p> <ul style="list-style-type: none"> • at støtte den første erhvervserfaring og uddannelse på jobbet • at fjerne hindringer, herunder forskelsbehandling, for at få adgang eller vende tilbage til arbejdsmarkedet, navnlig for kvinder • at yde større støtte til selvstændig erhvervsvirksomhed og iværksætteraktiviteter

c) *Sundhedsvæsen*

EU's mål er at mindske forskellen mellem romaernes og resten af befolkningens helbredstilstand.

Selv om der i alle medlemsstater er almindelig adgang til sundhedsvæsenet, har romaerne reelt ikke adgang til disse tjenester i samme udstrækning som resten af befolkningen. De fleste medlemsstater sigter mod at forbedre romaernes adgang til sundhedsvæsenet gennem særlige foranstaltninger, der tager sigte på at nå ud til romaerne og andre metoder. Nogle medlemsstater har medtaget foranstaltninger med henblik på at mindske ulighederne på sundhedsområdet mellem romaer og ikke-romaer, hvilket omfatter en række forebyggende foranstaltninger, der går videre end dem, der er fremhævet i EU-rammen. Det er imidlertid kun nogle få medlemsstater, der har fastlagt en overordnet strategi for at forbedre romaernes helbredstilstand.

Adskillige medlemsstater har allerede indført eller overvejer at indføre programmer, der involverer kvalificerede romaer som sundhedsformidlere for at forbedre adgangen til sundhedsvæsenet. Det er meget kærkomne initiativer. Sådanne foranstaltninger skal imidlertid suppleres af andre foranstaltninger for at have en væsentlig indvirkning på sundhedskløften mellem romaer og resten af befolkningen.

Behovet for en systematisk, integreret tilgang til sundhedsspørgsmålet er blevet indkredset som en vigtig udfordring. Det kræver koordinering mellem sundhedssektoren og andre sektorer - navnlig på områderne uddannelse, bolig, beskæftigelse og bekæmpelse af forskelsbehandling.

Foranstaltninger for at forbedre romaernes adgang til sundhedsvæsenet

Foranstaltninger, der kræves i henhold til EU-rammen	Medlemsstater, der har truffet foranstaltninger
Godkendelse af det generelle mål	BG, CZ, IE, EL, ES, FR, IT, HU, RO, SI, SK, SE
Konkrete mål for at mindske sundhedskløften	BG, CZ, IE, EL, ES, FR, IT, HU, RO, SI, SK
Generelle foranstaltninger på grundlag af eksisterende strukturer med henblik på at mindske sundhedskløften	DK, DE, EE, FR, CY, LV, LU, NL, AT, PL, PT, SE
Adgang til et sundhedsvæsen af høj kvalitet for navnlig børn og kvinder	EE, EL, ES, FR, IT, HU, PL, SK, SE

Yderligere foranstaltninger ¹⁸	BE, BG, CZ, EE, ES, HU, PT, RO, SI, SK, FI, SE, UK
---	--

Adskillige medlemsstater understregede også behovet for at fokusere på børns og kvinders sundhed¹⁹. Nogle medlemsstater nævner betydningen af den uddannelse, fagfolk i sundhedssektoren får, for at kunne arbejde med mennesker med en anderledes sociokulturel baggrund.

Eksempler på foranstaltninger til fremme af romaernes inklusion på sundhedsområdet

Ungarn har til hensigt at uddanne 2 000 romakvinder med hjælp fra Den Europæiske Socialfond og gøre det lettere for dem at opnå praktisk erfaring inden for sociale tjenester, herunder fremme af børnevelfærd og beskyttelse af børn, at fungere som socialrådgivere og familiekonsulenter, at arbejde for det lokale romasamfunds udvikling, at bistå med jobsøgning og at fungere som sundhedsformidlere.

Irland har stillet en lang række særlige sundhedstjenester til rådighed for det rejsende folk såsom Traveller Health Units og Primary Health Care Projects (bl.a. sundhedsformidlere og sundheds- og familiesygeplejersker for det rejsende folk). Siden 1994 er nogle af kvinderne fra det rejsende folk blevet uddannet som sundhedsformidlere blandt deres egne for derved at udvikle den primære sundhedspleje på grundlag af det rejsende folks fælles værdier.

For at give romabefolkningen bedre adgang til det offentlige sundhedsvæsen havde regeringen i **Rumænien** i 2011 ansat ca. 450 sundhedsformidlere. Deres rolle er at lette dialogen mellem romaerne og sygehusene og lægerne. De hjælper aktivt med til at sikre, at romaerne får id-papirer og sundhedsforsikringer, bliver registreret på praktiserende lægers lister, og de gør mødrene opmærksomme på forskellige sundhedsmæssige forhold. Da det har udgjort en positiv praksis, er et af målene for romaernes inklusion at øge antallet af sundhedsformidlere med 25 % i 2020.

Det er imidlertid nødvendigt, at disse løfter ledsages af en tydelig tidsplan for deres gennemførelse, og at der fastsættes målbare mål, således at det er muligt at følge de fremskridt, der gøres. Derudover er det nødvendigt, at mange medlemsstater mere præcist afsætter finansielle midler til at mindske de sundhedsmæssige uligheder.

Medlemsstaterne opfordres til som en del af en integreret strategi at prioritere følgende på sundhedsområdet:

- **at udvide den grundlæggende syge- og socialsikrings dækning og tjenester (også ved at tage fat på problemet med romaernes manglende registrering hos de lokale myndigheder)**
- **at forbedre romaernes og andre udsatte gruppers adgang til grundlæggende og specialiserede tjenester samt nødtjenester**
- **at iværksætte bevidstgørelseskampagner vedrørende regelmæssige lægetjek, før- og efterfødselspleje, familieplanlægning og immunisering**
- **at sikre, at de forebyggende sundhedsforanstaltninger når ud til romaerne, navnlig kvinder og børn.**

¹⁸ Disse foranstaltninger omfatter forebyggende pleje såsom at øge antallet af romaer, der er vaccineret, og kampagner om sund livsstil blandt romaer, men sigter også mod at forbedre den reproduktive sundhed (f.eks. at forhindre, at unge piger bliver gravide). Adskillige medlemsstater nævnte også foranstaltninger for at forhindre, at fagfolk i sundhedsvæsenet er fordomsfulde over for romaerne.

¹⁹ Den reproduktive sundhed og forebyggelse, herunder forbedring af immuniseringen, prioriteres.

- **at forbedre levevilkårene med fokus på segregerede bopladser**

d) *Bolig og vigtige ydelser*

EU's mål er at fjerne uligheden mellem den del af romaerne, der har adgang til bolig og offentlige forsyninger, og den øvrige befolkning.

Selv om alle medlemsstater er enige om, at det er nødvendigt at forbedre mange romaers boligforhold, er det kun få af dem, der foreslår konkrete foranstaltninger som en del af en integreret strategi for at ændre på situationen. Ved hjælp af uafhængige foranstaltninger, der ikke indgår som en del af en overordnet boligstrategi, herunder andre ledsageforanstaltninger på uddannelses-, beskæftigelses- og sundhedsområdet, kan der ikke opnås varige resultater. Medlemsstaterne opfordres derfor til at overveje at udvide omfanget af foranstaltninger på boligområdet, byplanlægning og udvikling af landdistrikter og lade dem indgå som en del af sådanne overordnede planer. Nogle medlemsstater, navnlig dem, der har en relativ lille romabefolkning, anvender eksisterende strukturer til at løse boligproblemet. Adskillige medlemsstater har taget fat på problemet med at få adgang til boliger, herunder sociale boliger.

Foranstaltninger for at forbedre boligsituationen

Foranstaltninger, der kræves i henhold til EU-rammen	Medlemsstater, der har truffet foranstaltninger
Godkendelse af det generelle mål	Alle medlemsstater (undtagen LT)
Konkrete mål for at mindske forskellen i adgangen til bolig og offentlige forsyninger	Alle medlemsstater (undtagen LT)
Generelle foranstaltninger på grundlag af eksisterende strukturer	DK, DE, EE, LV, LU, NL, AT, SE
Adgang til boliger, herunder sociale boliger	BG, CZ, DK, DE, IE, ES, IT, CY, HU, AT, PT, SI, SK, SE
Dækning af behovene hos en ikke-fastboende befolkning	BE, IE, FR, AT, UK
Integreret strategi	CZ, ES, FR, HU, PT, RO, FI

Det er kun få medlemsstater, der har planlagt specifikke foranstaltninger for at fremme lige adgang til boliger. De fleste medlemsstater med ikke-fastboende befolkninger har truffet specifikke foranstaltninger for dem. Det er vigtigt, at de regionale og lokale myndigheder samt lokale romasamfund og ikke-romasamfund involveres, hvis medlemsstaterne skal finde bæredygtige løsninger.

Eksempler på foranstaltninger til fremme af romaernes inklusion på boligområdet

I **Det Forenede Kongerige** har de walisiske regionale myndigheder truffet en række specifikke foranstaltninger for at forbedre romaers og det rejsende folks adgang til bolig og tjenester. Hvor den walisiske regering tidligere dækkede 75 % af de lokale myndigheders udgifter til renovering og oprettelse af nye bopladser, dækker den i dag 100 %.

I **Ungarn** vil der for at fremme den sociale inklusion af dem, der lever segregeret, blive gennemført integrerede programmer med henblik på at forbedre de sociale, samfunds-, undervisnings-, sundheds- og beskæftigelsesmæssige forhold samt boligforholdene ved brug af midler fra både ESF og EFRU. Ud over oprettelsen af lokalcentre, der yder sundhedsmæssige og andre tjenester for indbyggerne, vil der også blive taget fat på at dække behovet for boliger, herunder sociale boliger.

I **Frankrig** har flere lokale myndigheder udviklet såkaldte "indslusningsbyer" for at dække behovene hos dårligt stillede mennesker, herunder romaer, som lever i ulovlige lejre. Andre lokale myndigheder vil iværksætte sådanne projekter mange flere steder med støtte fra Den Europæiske Fond for Regionaludvikling.

I lyset af de lokale myndigheders betydning, hvad angår boligproblemer, opfordres medlemsstaterne til at fremme lokaludvikling styret af lokalsamfundet og integrerede territoriale investeringer ved brug af midler fra Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, Den Europæiske Socialfond og Samhørighedsfonden²⁰.

Medlemsstaterne opfordres til som en del af en integreret strategi at prioritere følgende på boligområdet:

- **at fremme afskaffelsen af segregation**
- **at fremme lokale integrerede boligstrategier med særlig vægt på offentlige forsyninger og socialydelsesinfrastrukturer**
- **når det er relevant, at skaffe bedre sociale boliger til en overkommelig pris og af god kvalitet og bopladser med adgang til tjenester til en overkommelig pris som en del af en integreret strategi.**

2.2. VURDERING AF DE STRUKTURELLE KRAV

I EU-rammen opfordres alle medlemsstater til at forfølge en målrettet strategi i overensstemmelse med de fælles grundlæggende principper for romaernes inklusion, og sikre overensstemmelsen mellem deres nationale strategier for romaernes integration og de nationale reformprogrammer i Europa 2020-strategien.

a) *Mobilisering på regionalt/lokalt plan og af civilsamfundet*

I EU-rammen blev det fremhævet, at der er behov for en løbende dialog med de regionale og lokale myndigheder samt med romaernes civilsamfund i forbindelse med udformningen, gennemførelsen og overvågningen af de nationale strategier.

Selv om de fleste medlemsstater fremhæver de lokale projekter eller initiativer, som lokale eller regionale myndigheder har truffet beslutning om for at fremme romaernes inklusion, er det kun nogle få, der eksplicit har planlagt at mobilisere disse myndigheder i forbindelse med gennemførelsen og overvågningen af strategierne. Desuden er der få tegn på, at disse lokale offentlige aktører involveres eller høres i forbindelse med udarbejdelsen af strategierne. Selv om medlemsstaterne ikke tydeligt har indkredset foranstaltninger på nationalt plan, gennemføres der i meget få tilfælde konkrete programmer på regionalt og lokalt plan.

²⁰ "Elements for a Common Strategic Framework 2014-2020", arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene, (2012) 61 endelig af 14.3.2012.

Hvad angår civilsamfundet, har adskillige medlemsstater gennemført brede høringer af repræsentanter for romaerne og organisationer i civilsamfundet i forbindelse med udformningen af deres strategidokumenter, selv om der ikke altid synes at være blevet taget hensyn til de indkomne bidrag.

Mobilisering af regionale og lokale myndigheder og civilsamfundet

Foranstaltninger, der kræves i henhold til EU-rammen	Medlemsstater, der har truffet foranstaltninger
Høring af lokale og regionale myndigheder eller repræsentanter for romaer/civilsamfundet, når strategien udarbejdes	BE, BG, DK, DE, EE, IE, ES, FR, IT, LV, HU, NL, AT, PL, PT, RO, SI, SK, FI, SE, UK
Planlagt inddragelse af regionale og lokale myndigheder i gennemførelsen af strategien	BE, BG, CZ, DE, IE, EL, ES, FR, CY, LV, LT, AT, PT, RO, SI, SK, FI, SE, UK
Planlagt inddragelse af repræsentanter for romaerne/civilsamfundet i gennemførelsen af strategien.	BE, BG, DE, IE, EL, ES, FR, LV, HU, AT, PL, PT, RO, SI, SK, FI, SE, UK

De fleste medlemsstater forklarede imidlertid ikke, hvordan de opfatter samarbejdet med dels de regionale og lokale myndigheder, dels civilsamfundet og romasamfundene i forbindelse med gennemførelsen og overvågningen af deres politikker. Det er nødvendigt, at medlemsstaterne gør en større indsats for på meningsfuld vis at inddrage både de regionale og lokale myndigheder og civilsamfundet i alle faser af de nationale strategier.

Medlemsstaterne opfordres til som en del af en integreret strategi at prioritere følgende:

- **at inddrage regionale og lokale myndigheder afhængigt af deres specifikke kompetencer nærmere i revisionen og gennemførelsen af og kontrollen med strategierne**
- **at inddrage civilsamfundet, herunder romaorganisationer, i gennemførelsen og overvågningen af strategierne**
- **at sikre koordineringen mellem de forskellige forvaltningsniveauer, der er involveret i gennemførelsen af strategierne**
- **generelt at sætte inklusionen af romaerne på dagsordenen regionalt og lokalt**
- **at gøre brug af Den Europæiske Socialfond for at styrke romaorganisationernes kapacitet.**

b) *En effektiv overvågning og evaluering af gennemførelsen af strategier*

I EU-rammen opfordres alle medlemsstater til i deres strategier at medtage effektive overvågningsmetoder for at evaluere virkningen af tiltagene med henblik på romaernes inklusion og en revisionsmekanisme til at justere strategien med.

Adskillige medlemsstater erkender, at der er brug for et effektivt overvågnings-system, og nogle af dem bestræber sig på at indføre eller i det mindste planlægge at udvikle et sådant system. Nogle medlemsstater har med held afprøvet en territorial

metode til overvågning af udviklingen i situationen, navnlig i de områder, hvor fattigdommen er særlig stor. Der kræves dog en betydelig indsats for at opfylde forventningerne i EU-rammen og sikre, en hensigtsmæssig rapportering om romaernes socioøkonomiske inklusion inden for rammerne af Europa 2020-processen, når det er relevant.

Overvågning og gennemførelse

Foranstaltninger, der kræves i henhold til EU-rammen	Medlemsstater, der har truffet foranstaltninger
Effektiv overvågning for at evaluere virkningen	IE, LV, PT, SK
Revisionsmekanisme for at justere strategien	BG, IE, EL, ES, LV, SK, FI, SE

Som en del af en integreret strategi opfordres medlemsstaterne til:

- at udvikle eller gøre brug af eksisterende effektive overvågnings-systemer ved at fastsætte grundlæggende hensigtsmæssige indikatorer og målbare mål, om muligt i samarbejde med de nationale statistiske kontorer
- at sikre, at hvert program indeholder bestemmelser om vurdering af dets relevans, effektivitet og virkninger.

c) *Bekæmpelse af forskelsbehandling og beskyttelse af de grundlæggende rettigheder*

I EU-rammen opfordres medlemsstaterne til at sørge for, at romaerne ikke forskelsbehandles, men behandles ligesom enhver anden person med lige adgang til alle grundlæggende rettigheder, som er forankret i EU's charter om grundlæggende rettigheder.

Alle medlemsstaterne har i deres strategier lagt vægt på at fremme bekæmpelsen af forskelsbehandling og beskyttelsen af de grundlæggende rettigheder. I de fleste strategier er der et særligt afsnit eller kapitel om bevidstgørelse om de grundlæggende rettigheder og bekæmpelse af forskelsbehandling eller overtrædelse af menneskerettighederne (herunder at tage fat på problemet med menneskehandel).

Foranstaltninger for at fremme menneskerettighederne og bekæmpe forskelsbehandling

Foranstaltninger, der kræves i henhold til EU-rammen	Medlemsstater, der har truffet foranstaltninger
Indsats på området menneskerettigheder og bekæmpelse af forskelsbehandling	BE, BG, CZ, DK, DE, EE, IE, EL, ES, FR, IT, CY, LV, LT, LU, HU, NL, AT, PL, PT, RO, SI, SK, FI, SE, UK

En nødvendig forudsætning for at sikre lige adgang til offentlige tjenester er, at der tages fat på problemet med den manglende registrering af romaer i de nationale folkeregistre og romaernes manglende identitetspapirer. I de medlemsstater, hvor dette er et problem, bør der hurtigt og på hensigtsmæssig vis tages fat herpå.

Optrapningen af bekæmpelsen af forskelsbehandling og racisme, herunder de former, der påvirker romaerne, skal indgå som en del af en effektiv strategi i hver medlemsstat. Det skal ske under fuld overholdelse af EU-retten²¹ og de nationale lovgivninger og på grundlag af en bevidstgørelse om den samfundsmæssige interesse i at integrere romaerne. Mulighed for tværkulturelle møder kan være med til at understøtte denne bevidstgørelse og gøre det lettere at afstigmatisere romaerne.

Romabørn udgør en særlig udsat gruppe, når det drejer sig om adgang til de grundlæggende rettigheder, hvilket er et problem, der kun sjældent tages fat på uden for uddannelses- og sundhedsområdet. I flere strategier er der lagt særlig vægt på romakvindens situation, selv om der er brug for en yderligere indsats for at sætte dem i stand til at udøve deres rettigheder.

Et betydeligt antal af de romaer, der lever i medlemsstaterne, har lovligt ophold som tredjelandsstatsborgere og står over for de samme problemer som indvandrere, der kommer fra lande uden for EU. De bør ikke forskelsbehandles, men nyde de samme rettigheder som dem, der gives til indvandrere fra ikke-EU-lande.

Medlemsstaterne opfordres til som en del af en integreret strategi at prioritere følgende:

- **at sikre, at alle romaer registreres hos de relevante myndigheder**
- **at optrappe bekæmpelsen af racisme og de mange former for forskelsbehandling**
- **at skabe offentlig forståelse for, at det vil være til fælles gavn at sikre romaernes inklusion**
- **at bekæmpe børnearbejde og mere effektivt tackle problemet med menneskehandel, herunder gennem internationalt samarbejde.**

d) Nationale kontaktpunkter

I EU-rammen anmodes medlemsstaterne om at udpege et nationalt kontaktpunkt for den nationale strategi for romaernes integration, som har beføjelse til at koordinere udviklingen og gennemførelsen af strategien. Alle medlemsstater har efterkommet denne anmodning og har nu nationale kontaktpunkter, de fleste af dem på højt niveau²². Den tydelige identificering af de koordinerende myndigheder i alle 27 medlemsstater er en forbedring i forhold til tidligere og et klart tegn på, at der er politisk vilje til at tage udfordringerne i forbindelse med romaernes integration op²³. Samtidig skal der sikres et tæt samarbejde mellem de nationale kontaktpunkter og de myndigheder, der har ansvaret for finansieringen og gennemførelsen af foranstaltningerne.

²¹ Rådets direktiv 2000/43/EF af 29. juni 2000 om gennemførelse af princippet om ligebehandling af alle uanset race eller etnisk oprindelse (EUT L 180 af 19.7.2000). Rådets rammeafgørelse 2008/913/RIA af 28. november 2008 om bekæmpelse af visse former for og tilkendegivelser af racisme og fremmedhad ved hjælp af straffelovgivningen (EUT L 328 af 6.12.2008).

²² Se de nationale kontaktpunkter på: http://ec.europa.eu/justice/discrimination/roma/national-strategies/index_en.htm.

²³ I Grækenland er udpegelsen af det nationale kontaktpunkt planlagt til at finde sted i anden halvdel af 2012.

Nationale kontaktpunkter

Foranstaltninger, der kræves i henhold til EU-rammen	Medlemsstater, der har truffet foranstaltninger
Udpegelse af et nationalt kontaktpunkt	Alle medlemsstater

Alle foranstaltninger skal være på plads, således at det nationale kontaktpunkt effektivt kan koordinere politikkerne for romaernes inklusion.

2.3. VURDERING AF FINANSIERINGEN AF FORANSTALTNINGERNE

I EU-rammen blev medlemsstaterne anmodet om at afsætte tilstrækkelige midler fra de nationale budgetter, som om nødvendigt vil blive suppleret med EU-midler og internationale midler, til foranstaltninger til inklusion af romaerne. Vurderingen af de nationale strategier viser, at det ikke er lykkedes for de fleste medlemsstater at afsætte tilstrækkelige midler på budgettet til inklusion af romaer. Det er kun nogle få medlemsstater, der har fundet budgetmidler og konkrete beløb til politiske foranstaltninger til inklusion af romaerne.

Adskillige medlemsstater er med henblik på gennemførelsen af deres politikker hovedsageligt afhængige af EU-finansiering, navnlig fra Den Europæiske Socialfond og Den Europæiske Fond for Regionaludvikling. Selv om der er mulighed for at støtte udsatte grupper såsom romaerne inden for rammerne af politikken for udvikling af landdistrikter, henvises der i de fleste strategier ikke til Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL). I forbindelse med budgetbevillingerne til de nationale strategier for romaernes integration skal der anvendes en territorial fremgangsmåde, idet der tages fat på de særlige behov i de geografiske områder, hvor fattigdommen er størst, eller hvor målgrupperne har størst risiko for at blive forskelsbehandlet eller udstødt, og der tages særligt hensyn til marginaliserede grupper som f.eks. romaerne²⁴.

Tildeling af midler

Foranstaltninger, der kræves i henhold til EU-rammen	Medlemsstater, der har truffet foranstaltninger
Ingen angivelse af finansiering	IE, FR, CY, LU, NL, AT, FI, UK
Ingen midler afsat på budgettet	BE, DK, DE, EE, ES
Angivelse af tildeling af midler fra det nationale budget	BG, EL, LV, LT, HU, PL, RO, SI, SK, SE

²⁴ Europa-Kommissionen samarbejder med Verdensbanken om at udvikle en kortlægningsmetode samt kort over fattigdom og udstødelse i de fleste af de medlemsstater, der kom med i EU i eller efter 2004. I 2011 gennemførte observationscentret for EU's fysiske og funktionelle udvikling en indkaldelse af forslag med henblik på at udvikle kort over fattigdom og udstødelse i en række medlemsstater, der kom med i EU inden 2004. Ved udgangen af 2011 foreslog Europa-Kommissionen, at medlemsstaterne i den næste programmeringsperiode skulle fremlægge deres bidrag til partnerskabskontrakter og operationelle programmer til bekæmpelse af fattigdom ved at fokusere deres indsats på specifikke geografiske områder eller målgrupper.

Angivelse af tildeling af midler fra internationale kilder/EU	CZ, EL, LV, LT, HU, PL, PT, RO, SI, SK
---	--

Medlemsstaterne skal i højere grad anvende EU-midler - og blive bedre til at gøre det - til inklusion af romaerne som en del af deres indsats for at forbedre udnyttelsesgraden.

For at sikre en bæredygtig gennemførelsen af medlemsstaternes strategier for inklusion af romaerne opfordres disse til klart at vise, at de har til hensigt at sikre finansieringen heraf frem til 2020 for derved at afspejle deres politiske vilje til at tackle problemet med romaernes udstødelse.

3. UDFORDRINGER I KOMMENDE MEDLEMSSTATER

I EU-rammen understreges det, at EU's mål for integrationen af romaerne er lige så relevante for de kommende medlemsstater. Disse landes nationale strategier for romaernes integration skal revideres i overensstemmelse med disse mål og afspejle den overordnede strategi, der kræves i henhold til EU-rammen. Det er tydeligt fremhævet i Kommissionens meddelelse om udvidelsesstrategien og de vigtigste udfordringer 2011-2012²⁵.

Kommissionen følger nøje udviklingen i sine årlige statusrapporter. Landene på Vestbalkan og Tyrkiet skal ud over at fokusere på de fire nøgleområder i EU-rammen lægge særlig vægt på at gøre det lettere at få personlige papir og blive registreret hos de lokale myndigheder²⁶. De nationale myndigheder i de kommende medlemsstater skal fortsat være forpligtet til at træffe konkrete foranstaltninger på tilknyttede områder²⁷.

En række foranstaltninger er allerede blevet finansieret i kandidatlandene inden for rammerne af komponenten til udvikling af menneskelige ressourcer under instrumentet for førtiltrædelsesbistand (IPA). Modtagerlandene skal have et særligt afsnit vedrørende udsatte grupper og romaer i deres operationelle programmer, som skal fremme den sociale inklusion, herunder uddannelse, erhvervsvejledning og aktiviteter, der forbedrer de pågældendes deltagelse på arbejdsmarkedet.

For at bistå de kommende medlemsstater i deres bestræbelser for at fremme inklusionen af romaerne har Kommissionen taget skridt til at forbedre anvendelsen af

²⁵ KOM(2011) 666.

²⁶ Zagreberklæringen af 27.10.2001, der blev godkendt på konferencen om sikring af dokumentation af civilstatus og registrering i Sydøsteuropa.

²⁷ Denne forpligtelse omfatter: udformning eller revision af relevante generelle eller specifikke handlingsplaner og -programmer på fire nøgleområder: lettere adgang til at få personlige papirer og blive registreret, fremme af uddannelse i den tidlige barndom og mindskelse af antallet af romaer, der forlader skolen i en tidlig alder, stimulering af beskæftigelsen af romaer i den offentlige og den private sektor, forebyggelse af forskelsbehandling på det sociale og sundhedsmæssige område og forbedring af boligvilkårene for romaer, navnlig dem, der lever på uformelle bopladser.

IPA for derved at tage fat på inklusionen af romaerne på nationalt og regionalt plan på en mere strategisk og resultatorienteret måde²⁸.

En bedre integration af romaerne er et spørgsmål om social retfærdighed og sikring af mere inklusive samfund i de kommende medlemsstater. Det udgør en del af EU's fælles værdier, som de kommende medlemsstater opfordres til at tage fat på som en del af vejen hen imod tiltrædelse. Den nuværende situation, hvor romaer lever under dårlige vilkår i de kommende medlemsstater, har haft konsekvenser, idet et stigende antal romaer midlertidigt migrerer til EU-medlemsstaterne inden for rammerne af visumfritagelsesordningen eller endog ansøger om asyl²⁹. Det kan have negative virkninger for visumliberaliseringen, som er et af de vigtigste resultater, der er opnået på vejen hen imod integrationen af landene på Vestbalkan i EU. De kommende medlemsstater skal optrappe deres indsats for yderligere at integrere deres romaborgere. Det skal også omfatte bæredygtige løsninger for flygtninge og internt forflyttede personer, hvoraf mange er romaer³⁰.

4. VEJEN FREM

Kommissionens vurdering af de nationale strategier til integration af romaer viser, at medlemsstaterne gør en indsats for at udvikle overordnede strategier for romaernes integration. Der bør dog gøres mere på nationalt plan. Det er fortsat først og fremmest medlemsstaterne, der har ansvaret for den socioøkonomiske inklusion af romaerne, og de vil skulle yde en større indsats for at leve op til deres ansvar ved at vedtage mere konkrete foranstaltninger og eksplicitte mål for de målbare resultater, tydeligt øremærke midler på nationalt plan og sikre et forsvarligt nationalt overvågnings- og evalueringssystem.

For at tackle de indkredsede udfordringer og sikre en effektiv integration af romamindretal er det især nødvendigt, at medlemsstaterne, navnlig dem, der har en betydelig romabefolkning:

- *Fortsætter den regelmæssige bilaterale dialog med Kommissionen og relevante berørte parter for at*
 - sikre, at de nationale strategier og handlingsplaner er kohærente med EU-retten og EU's politikker og med den specifikke nationale situation, herunder de generelle politikker og reformer af den offentlige sektor, og for at tage hensyn til virkningerne af den økonomiske krise
 - sikre en effektiv udnyttelse af både nationale midler og EU-midler
 - fremme og overvåge den konkrete gennemførelse af strategier.

²⁸ Gennemførelsen overvåges ved hjælp af mekanismen i forbindelse med stabiliserings- og associeringsprocessen (SAA) og de årlige statusrapporter. Der vil blive fulgt op på de operationelle konklusioner på møder i SAA-udvalget i 2012.

²⁹ SEK(2011) 695 og SEK(2011) 1570.

³⁰ Sarajevoprocessen (Beograderklæringen af 7.11.2011) omfatter et fælles regionalt program vedrørende disse spørgsmål til en værdi af 584 mio. EUR.

- *Inddrager de regionale og lokale myndigheder*

Det er nødvendigt, at medlemsstaterne sikrer, at gennemførelsen af strategierne er kohærent på regionalt og lokalt plan. De regionale og lokale myndigheders inddragelse er nødvendig for at skabe forandring, og der skal fuldt ud tages hensyn hertil, når strategierne revideres og gennemføres. Derudover vil Kommissionen yderligere fremme udvekslingen af erfaringer og netværkssamarbejde mellem regionale og lokale myndigheder.

- *Samarbejder tæt med civilsamfundet*

Civilsamfundet og navnlig romaorganisationer skal ikke betragtes som passive målgrupper for forandringerne, men skal opfordres til at spille en aktiv rolle med at sætte gang i forandringerne. De skal spille en vigtig rolle med at inddrage romabefolkningen og opbygge tillid mellem flertal og mindretal. Medlemsstaterne skal træffe de nødvendige foranstaltninger for at sikre civilsamfundets deltagelse i revisionen, gennemførelsen og overvågningen af deres nationale strategier.

- *Tildeler passende finansielle midler*

Det er nødvendigt, at medlemsstaterne afsætter tilstrækkelige midler til gennemførelsen af de nationale strategier for romaernes integration, da det afspejler medlemsstaternes ambitioner. Ud over de nationale midler vil foranstaltningerne i disse strategier også indgå som en del af forhandlingerne om strukturfondene og Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne for programmeringsperioden 2014-2020. Den ramme for samhørighedspolitikken, som Kommissionen foreslår, omfatter en mindstebevilling til social inklusion og bekæmpelse af fattigdom, forbedret adgang til midler og en bedre koordinering og integrering af disse samt en prioritering af investeringerne i integration af marginaliserede grupper såsom romaerne og forudgående konditionalitetskrav, som gør strukturfondsinvesteringerne afhængige af, at der findes en national strategi for integration af romaer, som er i overensstemmelse med EU-rammen.

- *Overvåger forandringerne og giver mulighed for justering af strategierne*

Det vil blive kontrolleret, at nationale reformprogrammer inden for rammerne af det europæiske semester er kohærente med de nationale strategier for romaernes integration, og når det er relevant, vil der blive henvist til integrationen af romaerne i de landespecifikke henstillinger for derved at lede de pågældende medlemsstater i retning af at gøre flere fremskridt. Fremover vil medlemsstaterne, hvad angår deres romabefolkninger, systematisk blive anmodet om i deres nationale reformprogrammer at taget fat på problemet med romaernes inklusion.

Det ledsagende arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene til denne meddelelse indeholder desuden en opsummering af de nøglepunkter, der skal hjælpe medlemsstaterne med at slå bro mellem romabefolkningen og befolkningsflertallet. Medlemsstaterne vil i forbindelse med dialogen med dem få adgang til den detaljerede vurdering.

Medlemsstaterne opfordres endvidere til at dele resultaterne af deres overvågning af gennemførelsen af deres respektive strategier med Kommissionen.

EU's Agentur for Grundlæggende Rettigheder vil fortsat gennemføre undersøgelser i EU og arbejde tæt sammen med medlemsstaterne for at støtte udviklingen af effektive nationale overvågningssystemer.

Kommissionen vil fortsat støtte mobiliseringen af kapaciteten i medlemsstaterne. Med henblik herpå vil der blive oprettet et net af nationale kontaktpunkter i alle EU-medlemsstater med henblik på udveksling af oplysninger om resultaterne af deres foranstaltninger vedrørende inklusion af romaer, bedste praksis samt peerevalueringer af gennemførelsen af deres strategier. Den europæiske platform for integration af romaerne vil fortsat udgøre et forum, hvor de berørte parter kan udveksle synspunkter.

Kommissionen vil hvert år revidere gennemførelsen af de nationale strategier for romaernes integration og rapportere til Europa-Parlamentet og Rådet og inden for rammerne af Europa 2020-strategien.

- *Gør en overbevisende indsats for at bekæmpe forskelsbehandling*

Medlemsstaterne skal sikre, at lovgivningen vedrørende bekæmpelse af forskelsbehandling effektivt håndhæves på deres område. Ved rapporteringen i 2013 om anvendelsen af EU's direktiv om ligebehandling af alle uanset race eller etnisk oprindelse³¹ vil Kommissionen også tage fat på de retlige spørgsmål med særlig vægt på de aspekter, der er relevante for romaernes integration.

³¹ Rådets direktiv 2000/43/EF af 29. juni 2000 om gennemførelse af princippet om ligebehandling af alle uanset race eller etnisk oprindelse (EUT L 180 af 19.7.2000).